

Läkare 2019-evenemangets ordförande Marjo Parkkila-Harju:

Läkare 2019 stärker förtroendet

Ärade arkiater, ärade fru minister, bästa kollegor, mina damer och herrar.

Året börjar traditionsenligt, med utbildning tillsammans med kollegor. Läkare 2019 är Finlands största medicinska vidare- och fortbildningsevenemang, som ordnas arrangeras i sin nuvarande form redan för 46:e gången. Evenemanget arrangeras i ett samarbete mellan Finska Läkarföreningen Duodecim, Finska Läkaresällskapet och Läkarförbundet.

Genom årens lopp har vi aktivt utvecklat läkarnas viktigaste utbildningsevenemang för att så gott som möjligt bemöta proffsens behov. Programmet omfattar ett brett utbud av många aktuella teman, bland annat intresset för ferritin och klimatförändringen, samt uppdaterade rapporter om viktiga kliniska teman.

Jag vågar påstå att Läkare 2019-evenemanget har något att erbjuda varje läkare, oavsett specialisering. Det finns öppna kurser dagligen, även för mässbesökare, och i morgon framför representanter för de fyra största partierna sina visioner i en hälsopolitisk paneldiskussion. Under ledning av ordförande Leila Niemi-Murola har programarbetsgruppen igen en gång gjort ett förtjänstfullt arbete tillsammans med föreningar som producerat programmet och deras aktörer. Ett varmt tack för ert viktiga arbete.

Den medicinska kunskapen ökar med växande fart och vi arbetar i en ständig förändring. Medicinsk utveckling utmanar kontinuerligt proffs att kontrollerat förnya sig, på basis av vetenskap och bevis, med respekt för etiska principer. Framtidens verksamhetsmiljö har inte tagit form, men det är säkert att kraven ökar. Utvecklingen av teknologi och digitaliseringen kommer också att kräva nya färdigheter. Läkarens vardag kommer oundvikligen att förändras. Förändringarna är nödvändiga, men skapar även osäkerhet. Dessa förändringar kräver absolut läkarnas expertis för hälsovårdens utveckling och ledarskap.

Läkare arbetar allt oftare med patientvård och i samhället som "betrodda", vilket gav Läkare 2019-evenemanget temat "Förtroende".

Förtroende är starkt närvarande varje dag i vårt arbete. Patienternas och samhällets förtroende för vår yrkeskår grundar sig på att läkaren alltid gör sitt bästa. Den kliniska autonomin bevaras inte om samhällets och beslutsfattarnas förtroende för läkare vacklar.

Relationen mellan läkare och patient grundar sig på personligt förtroende. Den förbättrar allt från vårdengagemang och vårdresultat till patientens erfarenhet av vården.

Hantering av patientinformation grundar sig också på förtroende. Hälsovårdsproffs och medicinska forskare måste med sin egen verksamhet säkra att människornas förtroende för

datasekretessen bevaras. När digitaliseringen, genteknologin och biobankverksamheten framskrider är detta allt viktigare.

Lyckad kommunikation om medicinska forskningsresultat bekämpar påståenden som grundar sig på föreställningar. I samband med att informationsmängden ökar, ökar även mängden falska nyheter. Läkare måste använda sig av sin ställning som medicinska experter och förmedla korrekt information såväl till medborgare som till beslutsfattare, i förståeligt format.

Denna viktiga dialog kräver tid i patientvården, då radikala och rafflande ofta redan etablerats som "sanna myter".

Den ökade vaccinationskritiken och alternativmedicinens popularitet är mycket oroväckande fenomen. Är orsaken ett försvagad förtroende till hälsovården? Faktabaserad information borde man väl inte behöva försvara? Eller är det frågan om en misstro mot samhället och myndigheterna? Även om vacklande förtroende är ett bredare samhällsfenomen, måste vi som hälsovårdsproffs se till att experterna är pålitliga.

Det har varit mycket fint att få följa med hur enskilda läkare tagit ställning till saken i en bok som publicerades i höstas. Boken, som lanserades som faktabok, innehåller osann information bland annat om folksjukdomar och deras vård, samt om cancervård. En dylik bok baserad på skrock och pseudoinformation är skadlig för människor som eventuellt överger en effektiv preventiv eller medicinsk vård. Då boken är skriven av en läkare är den skadlig för hela yrkeskåren. Var är skribentens etik och moral? Till all lycka hördes experternas berättigade kritik och boken togs till stora delar ur försäljning.

Tillsammans med Helsingin Sanomat arrangerar vi ett publikevenemang kring dessa teman. För ett år sedan väckte ett motsvarande evenemang stort intresse. Med andra ord får vårt mål att dela ut pålitlig hälsoinformation och dess källor fortsättning. Välkomna att lyssna och delta i diskussionen om förtroende på Medietorget i Sanomatalo inkommande tisdag!

Ärade lyssnare,

Utbildning och kompetens utgör grunden till effektiv verksamhet. Läkarförbundets långsiktiga mål att utveckla specialistutbildningen har äntligen framskridit – vi håller på att övergå från tidsbundet arbete till kompetensbaserat, metodiskt och målinriktat lärande. Vi måste definiera de specialiseringsbaserade kompetenskraven och förenhetliga utbildningarnas innehåll på nationell nivå. Vi behöver allt fler kompetenta och pedagogiskt behöriga utbildare. I samband med att utbildningen förändras måste vi vidhålla detta ännu striktare än förut. Vi måste trygga en tillräcklig utbildningsersättning inom servicesystemet som tar hänsyn till de kommande årens kraftiga ökning i mängden specialiserade läkarstuderande.

Det finns ännu många öppna frågor kring hur man ska organisera utbildningen, göra urval och beträffande samarbetet mellan universiteten och servicesystemet. I år inleds urvalsförsök för 13 olika specialiseringar inom medicin och odontologi, vilket erbjuder en möjlighet till samarbete och utveckling, utan att glömma specialiserande läkares erfarenheter. Förnyelsen av

specialistutbildningen måste göras omsorgsfullt, då den är en central kvalitetsfaktor för hela den finska hälsovårdens kvalitet.

Samhällets förtroende är också en grundläggande förutsättning för Läkarförbundets verksamhet. Det är viktigt att vi delar med oss av vår kompetens. Vårt mål är en god och jämställd patientvård.

I vår är det riksdagsval och Läkarförbundet har gjort upp sina egna valmål.

I Finland finns utmärkt kompetens inom terminalvård, både på specialist- och grundnivå, men det finns fortfarande ohållbara regionala skillnader både i kvalitet och tillgänglighet av terminalvård. Vi måste integrera terminalvårdstjänsterna i social- och hälsovårdssystemet och utveckla både kompetens och attityder. När livet närmar sig sitt slut bör alla som så vill ha rätt till god terminalvård på sin hemort, enligt egna vårdbehov och önskemål. Läkarförbundet förutsätter att hela befolkningen måste tryggas högklassiga terminalvårdstjänster. Välarrangerade terminalvårdstjänster drar ner på kostnaderna för specialiserad sjukvård, till exempel jourbesök.

Högklassig vård kräver kontinuerlig medicinsk forskning. Finland är fortfarande ett toppenland inom medicinsk forskning, men den minskade finansieringen av forskning som fortsatt i flera år hotar utvecklingen av forskningsverksamheten. Om vi vill ha internationell forskning i Finland även i framtiden bör vi förbättra anskaffningen av resurser och avlägsna byråkratiska hinder.

Genomcentret som skall grundas är avsett att ansvara för att utveckla och effektivt ta i bruk en nationell genomdatabas för patientvård, vetenskaplig forskning och innovationsverksamhet. Om vi vill säkra centrets verksamhet efter att det grundas måste vi trygga dess finansiering.

Innovationer inom tjänster och produkter av den finska hälsovården hade haft något att ge till vår export utomlands, men konkurrensen är hård i världen, och förutsättningarna för tillväxten av bolagen inom denna sektor måste få stöd.

Statens finansiering av forskning måste riktas till långvarig forskning på toppnivå, samt till strategiskt forskningsarbete. Läkare 2018-forskningsresultaten, som publiceras i morgon, visar att var fjärde läkare gjort en avhandling, medan var tredje läkare gör vetenskapligt forskningsarbete. Det är mycket oroväckande att bara två procent av läkarna utför vetenskapligt forskningsarbete på heltid. Största delen forskar på egen tid efter jobbet på kvällar och helger.

Det är glädjande att en av tre läkare under 35 års ålder antingen planerar att göra en avhandling eller som bäst håller på med en avhandling. Med andra ord är forskningsarbete ett ämne som väcker intresse, och vi måste se till att trygga dess finansiering. Det är beklagligt att iver för forskning avtar då jobbet görs på fritiden utan ersättning. Medicinsk forskning gagnar först och främst patienter och deras vård, och därför vi måste se till att trygga dess finansiering.

Universitetens förmåga och beredskap att även tävla om internationell finansiering måste fortsatt styrkas. Läkarförbundet föreslår att temat för Finlands ordförandeskapsperiod i EU vore utbildning, forskning och kompetens, samt deras betydelse för hela Europas konkurrenskraft.

Läkarnas grundutbildning är en betydelsefull finansiell investering för samhället. För att investeringen skall kunna utnyttjas i sin helhet bör utbildningsmängderna motsvara det förutspådda behovet av arbetskraft. Utbildningens kvalitet definierar hälsovårdstjänsternas kvalitet, patientsäkerheten och kostnadseffektiviteten. Karvs nya rapport bekräftade vad Läkarförbundet redan en längre tid framhåvt: de finländska studerandegrupperna är som bäst för stora för att lära sig klinisk kompetens.

Inom den närmaste framtiden uppskattas den finska arbetsmarknaden få totalt ca 900 nya läkare per år. För tillfället studerar mer än 1 000 finska ungdomar medicin utomlands, av vilka största delen har planerat återvända till Finland. Årligen går 500–600 läkare i pension. Enligt Läkarförbundet borde den nuvarande mängden medicine studerande minskas från dagens 750 studerande till en maxmängd på 600 studerande per år, utan att dra ner på resurser. På så vis kan vi även i framtiden garantera en grundutbildning för läkare som tål internationell jämförelse.

Med andra ord producerar grundutbildningen inom de närmaste åren en tillräcklig mängd läkare för arbetsmarknaden, men inom många branscher finns det ett underskott på specialiserade läkare. Stadsrådet måste starta en utredning för att uppskatta det totala behovet av läkare och behovet av olika specialiseringar i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt universiteten. I beräkningen måste bland annat studier utomlands, den beräknad ekonomisk utveckling och teknologin som utvecklas tas i beaktande.

Att arbetssituationen bland kompetenta läkare är i balans både regionalt och enligt specialisering är hela samhällets förmån.

Ärade lyssnare,

Utöver pseudoinformation finns ett utbud av diverse former av vård som inte baserar sig på medicinska fakta och forskning. I marknadsföringen av alternativ vård kan man lova nästan vad som helst, då den inte är reglerad eller övervakad. Vi måste uppnå en förändring inom detta.

En del av vårdformerna är ofarliga för hälsan, såsom homeopati, som bevisligen är ineffektivt, men en del av vårdformerna är hälsovådliga, såsom kolloidalt silver och Cansema. Det uppstår också problem när behandlingens nackdelar är större än dess fördelar, eller när man på grund av alternativ vård går miste om den effektiva behandling man hade behövt.

Läkarförbundet kräver att alternativ vård förbjuds till barn, allvarligt sjuka, gravida kvinnor och andra sårbara folkgrupper under följande regeringsperiod.

Till läkaretiken hör att ta hand om de svagaste och vårda patienter oavsett deras bakgrund. Läkarförbundet ser en konflikt i verksamhetsprinciperna för läkarnas professionella etik och hälsovårdssystemets arbetsmetoder i förverkligandet av grundrättigheterna för papperslösa patienter. Rätten till jourtjänster är inte tillräcklig, och nödvändiga grundservice måste tryggas i

hela landet. Infektionsvården skyddar alla medborgare, och till exempel kan det inte godkännas att låta barn gå utan vård. En lösning vore att hälsovård för papperslösa kunde tryggas baserat på lagförslaget från 2015 som förfallit.

Primärvårdens ohållbara situation kräver lösningar, senast nu. Tillgång till vård är fortfarande ett stort problem. Under de senaste åren har finansieringen av primärvården varit negativ. Tillgångens knapphet påverkas även av ett ökat behov av tjänster, befolkningens åldersstruktur och ökningen i sjukdomsfall. Vi behöver fler läkare på hälsovårdsstationer för att utföra arbete på grundnivå, medan vi samtidigt möjliggör vårdens kontinuitet och beständiga vårdrelationer. Arbetsmiljön måste hjälpa läkarna att orka i arbetet och binda läkarna till långvarigt arbete.

Ärade lyssnare,

Förtroendet mellan människor omfattar alltid både känsla och erfarenhetsbaserade fakta. Förtroende, eller en brist på detta, avspeglar sig alltid i arbetets kvalitet. Förtroendet för en organisation ökar arbetstrivseln och är en energikälla som inte kan köpas med pengar. Förtroende inom arbetsgemenskapen ger beredskap för utveckling, då det går att presentera modigare idéer och göra försök.

Till förtroende hör även en erfarenhet av uppskattning och omsorg. Om det fattas sjunker ofta arbetsmotivationen, varvid man gör bara det nödvändigaste och lätt blir cynisk. Efter det är det mycket svårt att tillsammans bygga upp arbetsgemenskapen.

Inom arbetsgemenskaperna måste vi bygga upp en trygg och förtrolig miljö som stöder inläring. I läkarens yrke bemöter man oundvikliga misstag och nära ögat-situationer som alltid är mänskliga katastrofer, men även professionellt utmanande händelser under karriären. För att förbättra patientsäkerheten måste vi analysera dessa situationer. Dessutom är det viktigt att behandla professionella emotionella upplevelser. Här är det extremt vikt med en förtrolig arbetsmiljö.

Professionens gemenskaplighet är en viktig resurs för oss: låt oss därför värna om förtroendet kollegor emellan. För att kunna göra vårt jobb väl behöver vi allt mer förtroende av patienter, hälsovårdsaktörer och samhället.

Jag önskar er ett mycket givande Läkare 2019-evenemang!